

Preventivní program školy 2019/2020

ZŠ a MŠ Střelice, Komenského 2

Při přípravě Preventivního programu školy se vychází z Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č. j. 21291/2010-28). Tvorba programu je konzultována s ředitelkou školy Mgr. Helenou Fialovou, výchovnou poradkyní Ing. Sylvou Hradečnou a s ostatními vyučujícími.

1. Situace ve škole

Základní škola Střelice je úplnou školou se všemi ročníky. V letošním školním roce se počet žáků opět zvýšil, a to na 405, máme tedy díky příznivé demografické situaci a zájmu o naši školu dvě třídy v každém ročníku. Dojíždějí i žáci z okolí - z Radostic, z Prštic, z Omic, z Popůvek, z Troubska, z Ostopovic i z Tišnova. Ve třídách je průměrně 14 až 28 žáků, více naplněné jsou třídy na 1. stupni. Kvůli narůstajícímu počtu žáků odborné učebny zároveň slouží jako kmenové třídy. V každé třídě jsou vzdělávány také děti se speciálními vzdělávacími potřebami, máme i žáky s IVP. Dosud na naší škole nepůsobil žádný asistent pedagoga. Školu navštěvují i tři žáci původem z Afghánistánu a dva žáci původem z Vietnamu. Jde vždy o sourozence, kteří dobře ovládají český jazyk a nemají problémy s porozuměním ani se zapojením do kolektivu.

Škola má k dispozici tělocvičnu i sportovní halu a dvě počítačové učebny. Jedna z nich byla během prázdnin přestavěna a vybavena třiceti novými počítači a stoly, takže každý žák může pracovat samostatně u svého počítače. Na chodbě v přízemí se nacházejí stoly a lavice, které žáci mohou využívat o přestávkách a v polední pauze, v letním období se pak využívají při výuce na školní zahradě. Ve škole je zavedena i wifi. Všechny třídy jsou vybaveny počítačem a interaktivní tabulí. Ve třídách jsou výškově nastavitelné lavice a židle. Každý žák druhého stupně má k dispozici uzamykatelnou skříňku (umístěnou na chodbě v blízkosti třídy) na osobní věci a na pomůcky. Osvědčilo se zavedení elektronické třídní knihy a elektronické žákovské knížky. Rodiče tak mají větší přehled o výsledcích svých dětí a mohou kontrolovat i školní docházku. Rodiče s učiteli komunikují nejen na třídních schůzkách nebo telefonicky, ale i e-mailem, mailové adresy všech učitelů jsou zveřejněny na webových stránkách školy. Venkovní sportoviště se využívá hlavně v hodinách tělesné výchovy, ale i ve volném čase dětí. Ve škole nemáme žádný automat na prodej potravin a nápojů. Obědy se připravují přímo ve škole ve školní kuchyni, odhlašovat děti z obědů je možné i elektronicky.

Kapacita školní družiny byla navýšena už v loňském roce a má pět oddělení pro žáky z 1. až 5. ročníku. Všichni zájemci o školní družinu tak mohou být uspokojeni. Pro nedostatek místa ve školní budově však musí být jedno oddělení umístěno v běžné třídě.

Učitelství kolektiv je dlouhodobě stabilní, dochází jen k dílčím změnám. Na prvním stupni přibyla jedna učitelka (místo učitelky, která odešla do důchodu) a ve školní družině jedna vychovatelka. Učitelé většinou ve škole působí už dlouhodobě, vedle žen je zde i 5 mužů – učitelů.

Mateřskou školu navštěvuje 101 dětí ve čtyřech odděleních, pracuje zde osm vychovatelek a jeden asistent pedagoga. Školka funguje ve dvou samostatných budovách, jedna se nachází v blízkosti školy, druhá ve větší vzdálenosti. Většina dětí po dovršení 6 let

pokračuje ve vzdělávání na Základní škole ve Střelicích. Letos byla na ZŠ zřízena přípravná třída, kterou navštěvuje 13 dětí, většinou předškoláků, pod vedením paní učitelky z prvního stupně.

Dobrých výsledků dosahujeme především v těchto oblastech:

- řešíme malý počet projevů rizikového chování – na konci školního roku byla udělena pouze jedna snížená známka z chování, a to kvůli neomluveným absencím
- daří se problémové chování zachytit hned zpočátku - viník pak ve svém chování už nepokračuje
- důsledně řešíme nepřítomnost žáků ve vyučování – rodiče včas omlouvají nepřítomnost dětí ve škole (telefonem, e-mailem), při podezření okamžitě informujeme rodiče
- podle výsledků dotazníku o šikanování chodí děti do školy beze strachu a cítí se tu bezpečně
- dobře funguje spolupráce s rodiči - rodiče se účastní akcí školy (např. vánočního jarmarku, školního plesu, oslavy Dne matek, vánočních dílen)
- dobré vztahy panují mezi třídami v rámci jednoho ročníku – společné výlety, exkurze apod.
- učitelé se setkávají s rodiči žáků i v běžném životě, a tak jsou rodiče ihned informováni o případných problémech
- třídní učitelé jsou schopni sami vyřešit problémy, pokud se v jejich třídě vyskytnou
- dobře funguje spolupráce se SRPZŠ - organizují různé akce (oslavu Dne dětí, školní ples apod.)
- prevenci napomáhá i školní časopis
- roste zájem dětí o mimoškolní činnost, o návštěvu různých kroužků – některé jsou proto zdarma
- žáci úspěšně reprezentují školu (např. ve sportu, při tvorbě školního časopisu, při účasti na olympiádách)
- noví žáci se dobře začleňují do třídních kolektivů
- význam má patronát mezi žáky 9. a 1. ročníku
- dochází k častější spolupráci mezi mladšími a staršími žáky (vytváření družstev napříč třídami druhého stupně při různých soutěžích)
- účastníme se projektu adopce na dálku – vždy se vybere větší částka, než je nezbytně nutné
- do družiny mohou být přijati všichni zájemci z 1. až 5. ročníku
- PPŠ je zveřejňován na webových stránkách školy
- bývalí žáci se do školy rádi vracejí, občas chodí žáky 9. ročníku informovat o střední škole, kde pokračují ve studiu

Problémy na naší škole:

- objevily se případy sebepoškozování a kyberšikany
- používání mobilních telefonů
- přetrvává vulgární vyjadřování a vulgární oslovování
- chování některých žáků na autobusové zastávce
- přetrvává nízká povědomost o funkci školního metodika prevence mezi žáky i rodiči

2. Naše úkoly a cíle

Naším hlavním úkolem zůstává působení zaměřené na zdravý životní styl žáků, především na smysluplné trávení volného času, na jejich osobnostní a sociální vývoj a na rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Proto podporujeme vlastní aktivity žáků, zapojení celého pedagogického sboru školy a spolupráci se zákonnými zástupci. Protože neřešíme žádné závažné problémy s určitým druhem patologického chování, naše preventivní aktivity směřují do všech oblastí rizikového chování.

V letošním roce se zaměříme:

- na kyberšikanu – žák projde na druhém stupni během 4 let preventivním programem
- na problematiku sebepoškozování – preventivním programem projdou vybrané ročníky na druhém stupni
- na skryté záškoláctví – třídní učitelé budou věnovat pozornost omluvenkám a vyžadovat bližší informace o rodinných důvodech
- na zapisování témat, která se týkají prevence a která byla v hodině probrána, do denní poznámky v třídní knize

Průběžně se snažíme:

- vytvářet ve třídách bezpečnou atmosféru pro všechny žáky
- budovat vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem - žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor a jeho potřeby
- věnovat se širokému spektru preventivních programů zaměřených různými směry
- pomáhat žákům začlenit se do kolektivu – hlavně u žáků 6. ročníku (adaptační pobyt) a u nově příchozích žáků
- nabídnout žákům dostatek mimoškolní činnosti – některé kroužky jsou zdarma
- organizovat akce pro děti akce a zapojit je do přípravy (vánoční dílny, vánoční jarmark, dýňová slavnost apod.)
- využívat spolupráce se školním časopisem (např. anketa)
- zlepšit činnost školního parlamentu (častější schůzky, využít připomínek žáků – většinou jsou však nerealizovatelné)
- aktualizovat nástěnku – umožnit žákům zjistit kontakty na organizace pomáhající dětem
- stále zlepšovat spolupráci s třídními učiteli – musí metodika prevence více informovat
- více využívat nabídky preventivních programů – učitelé jsou informováni o možnostech, dostávají letáčky s nabídkami různých organizací
- stále zlepšovat informovanost rodičů i žáků o funkci školního metodika (na třídních schůzkách, na webových stránkách školy)
- uveřejnit PPŠ a informace o prevenci na webových stránkách školy
- ve škole stále důsledně uplatňovat školní a sankční řád

Mezi naše dlouhodobé cíle stále patří:

- zachytit projevy rizikového chování hned na začátku
- upozornit žáky na nebezpečí spojené s internetem a sociálními sítěmi (kyberšikana, hazardní hry)
- nabízet dětem zajímavé volnočasové aktivity, naučit je aktivně využívat volný čas
- organizovat akce, kterých se účastní dohromady žáci z celé školy (lyžařský kurz, sportovní odpoledne, dýňová slavnost apod.)
- poskytovat základní informace o nebezpečí návykových látek a o dalších rizikových faktorech ohrožující zdravý vývoj dětí a mládeže

- zajistit pomoc v případě existence problému a informovat o dalších možnostech pomoci
- snižovat rizika spojená s projevy agresivity a s užíváním návykových látek (důkladnost pedagogického dozoru, kvalitní školní řád apod.)
- rozvíjet komunikační dovednosti, napomáhat formování kladných pozitivních hodnot a postojů
- vytvářet pozitivní klima školy a třídy, podporovat kamarádské vztahy
- vést děti k tomu, aby netolerovaly ponižování, šikanu, agresivní chování
- vést žáky k oceňování schopností, vědomostí a charakteru druhých
- pomoci žákům uvědomit si jejich zodpovědnost za vlastní zdraví a bezpečnost
- upevňovat spolupráci s rodiči, zainteresovat je více do akcí školy, řešit problémy s jejich aktivní účastí

Chceme poskytnout žákům dostatek informací z různých oblastí, aby měli možnost pochopit, jaký životní styl je vhodný a že rizikové chování významným způsobem poškozuje to nejdůležitější – jejich zdraví, psychiku a sociální vztahy. Na výchově ke zdravému životnímu stylu se podílejí všichni vyučující podle svých možností ve svém předmětu.

3. Školní metodik prevence

- poskytuje učitelům informace z oblasti prevence
- pomáhá řešit problémové chování žáků, sleduje rizikové chování ve škole
- spolupracuje s výchovným poradcem a s rodiči
- účastní se schůzek ŠMP
- spolupracuje s dalšími poradenskými a preventivními zařízeními
- zpracovává podklady pro přípravu a realizaci PPŠ
- vyhodnocuje PPŠ
- provádí výzkumy rizikového chování mezi dětmi a vyhodnocuje je

Výchovná poradkyně

Zajišťuje pomoc při realizaci programu, na některých akcích se spolupodílí. Spolupráce výchovné poradkyně se školní metodičkou prevence je velmi úzká, neboť některé řešené problémy patří současně do kompetence obou. Výhodou je, že metodička prevence a výchovná poradkyně sídlí v jednom kabinetu, a tak si mohou informace rychle předávat, popřípadě je přímo řešit společně.

4. Metody a formy prevence

Nespecifická prevence je součástí výuky a učebních osnov jednotlivých předmětů, usiluje o zvyšování sebevědomí a sebeuvědomění žáků, o rozvíjení verbální i neverbální komunikace, o konstruktivní řešení problémů, učí schopnosti klást otázky a vyjádřit svůj názor, řeší stres, učí vzájemné pomoci a umění říci si o pomoc, seznamuje žáky s tím, kam se v jakých záležitostech obrátit, jak se vyrovnat s neúspěchem a bránit se před manipulací.

Informace žáci získávají v rámci ŠVP zejména v hodinách občanské výchovy, výchovy ke zdraví, informatiky, přírodopisu, chemie, českého jazyka, prvouky a ve výchovných předmětech.

Preventivní program je tedy realizován na několika úrovních:

- je začleněn do výukových předmětů jednotlivých ročníků na 1. i 2. stupni
- prostřednictvím jednorázových i pravidelně se opakujících akcí
- realizací mimoškolních aktivit
- nabídkou zájmových útvarů

Specifická prevence je zaměřena na řešení výskytu konkrétního rizikového chování. Reaguje na zvláštní situace v třídních kolektivech nebo mezi třídními kolektivy.

Používáme:

interaktivní metody: použití filmů, internetu v hodinách
 prožitkové metody: použití her, školní kulturní a tělovýchovná vystoupení
 sebezkušenostní metody: použití peer programu podle možností

Formy prevence:

- v rámci výuky (výklad, referáty, informace z tisku, skupinová práce apod.)
- besedy nebo individuální konzultace s odborníky a s učiteli
- filmy, knihy
- exkurze, projekty
- školy v přírodě
- nabídka kulturních a sportovních akcí

Počet hodin věnovaných dané preventivní problematice v jednotlivých ročnících:

	1. třída	2. třída	3. třída	4. třída	5. třída	6. třída	7. třída	8. třída	9. třída
	Počet hodin:	Počet hodin:	Počet hodin:	Počet hodin:	Počet hodin:	Počet hodin:	Počet hodin:	Počet hodin:	Počet hodin:
1. Prevence šikany a projevů agrese	10	2	2	8	12	6	7	2	9
2. Prevence kyberšikany	0	2	6	3	11	4	5	1	6
3. Prevence záškoláctví	2	1	2	1	4	1	3	3	2
4. Prevence rizikových sportů	4	4	2	2	4	2	1	1	1
5. Prevence rizikového chování v dopravě	10	2	6	5	6	8	4	2	1
6. Prevence rasismu a xenofobie	2	1	2	1	7	6	8	9	3
7. Prevence působení sekt a extrémistických náboženských směrů	0	0	0	1	0	0	0	2	1

8. Prevence rizikového sexuálního chování	1	0	1	1	4	0	0	1	2
9. Prevence užívání tabáku	1	1	1	1	2	3	1	3	3
10. Prevence užívání alkoholu	1	1	1	4	2	4	1	5	6
11. Prevence užívání dalších návykových látek	1	1	1	4	2	1	1	1	1
12. Prevence závislostního chování pro nelátkové závislosti (hazard, počítačové hry apod.)	2	0	1	2	5	2	1	1	3
13. Prevence poruch příjmu potravy	0	0	10	6	6	1	0	3	1
14. Prevence kriminálního chování	4	0	2	1	5	2	2	4	5

5. Nabízené preventivní aktivity v letošním roce

Plánované akce školy:

• žakovský parlament	průběžně
• časopis Školní revue	průběžně
• koncerty, filmová a divadelní představení	průběžně
• výtvarné, literární a sportovní soutěže	průběžně
• činnost zájmových kroužků pro žáky	celoročně
• adopce na dálku	
• vítání prvňáčků	září
• adaptační kurz pro žáky 6. ročníku	září
• Střelický kros	říjen
• návštěva úřadu práce	říjen
• dýňová slavnost	listopad
• mikulášská nadílka	prosinec
• adventní zájezd do Rakouska	prosinec
• vánoční dílny	prosinec
• vánoční jarmark	prosinec
• školní ples – vystoupení žáků 9. ročníku	leden
• lyžařský kurz	únor
• zápis do 1. třídy	duben
• návštěva Osvětimi	
• návštěva Velké Británie	květen
• školy v přírodě a vlastivědné zájezdy	květen, červen
• atletický den žáků I. stupně	květen

- Den dětí pro žáky II. stupně červen
- rozloučení s žáky 9. třídy červen

Další aktivity budou probíhat v závislosti na aktuálních nabídkách různých organizací, které dostaneme v průběhu školního roku, a podle potřeby jednotlivých tříd.

6. Konzultačních hodin pro žáky a rodiče

Výchovná poradkyně Sylva Hradečná:	pondělí	7.15 – 7.45 hod.
Školní metodička prevence Blanka Dalecká:	středa	7.15 – 7.45 hod.

Pohovory s problémovými žáky: dle potřeby
 Výchovná komise: dle potřeby

7. Spolupráce s rodiči

- druhý školní den rodiče dostávají Informace pro rodiče – obsahují základní informace o chodu školy, kontakty i výňatek ze školního řádu
- další informace obdrží na třídních schůzkách (seznámí se s funkcí metodika prevence, s PPŠ, s možnostmi konzultací apod.)
- učitelé komunikují s rodiči osobně, telefonicky nebo mailem – rodiče mají k dispozici kontakt na třídního učitele i na ostatní učitele na webových stránkách školy
- školní řád a sankční řád jsou k dispozici na webových stránkách školy nebo jsou k nahlédnutí přímo ve škole
- rodiče se mohou přijít poradit v konzultačních hodinách
- o různých školních aktivitách si mohou přečíst ve Střelickém zpravodaji nebo na webových stránkách školy, také jsou o nich informováni písemně prostřednictvím svých dětí
- rodiče spolupracují se školou v rámci SRPZŠ (např. příprava školního plesu, oslava Dne dětí)
- mohou se zúčastnit akcí pořádaných pro rodiče s dětmi (např. dýňová slavnost, vánoční dílny, školní jarmark)

Spolupráce s odborníky:

- s PPP
- s Policií ČR – oddělení prevence
- s OSPOD Šlapanice
- s odborníky na řešení konkrétních patologických jevů

8. Metodické pomůcky, informace

V kabinetě školního metodika se nacházejí materiály, které jsou na požádání dostupné všem pedagogickým pracovníkům. K dispozici jsou i různé brožury, letáčky na nástěnku a plakáty. Informace o nabídce různých preventivních programů dostávají třídní učitelé od metodika prevence hlavně na začátku školního roku, ale i průběžně během roku.

9. Využití volného času

O přestávkách mohou žáci využívat pingpongové stoly, za pěkného počasí chodí na školní dvůr. Škola také nabízí celou řadu kroužků různého zaměření, a to sportovní (míčové hry, gymnastika, taneční kroužek, atletika, softball, moderní tance), rukodělné (keramika, tvořivé pracky), vzdělávací (angličtina, badatelský kroužek, programování, čtenářský klub). Některé z nich jsou pro žáky zdarma, za jiné se musí platit (500,- až 750,- Kč za pololetí). Ve škole máme také dyslektický a logopedický kroužek. Žáci pracují v redakci školního časopisu Školní revue. K dispozici je i školní knihovna. Polední pauzu žáci tráví ve škole pod dohledem pedagogického dozoru z řad vyučujících.

10. Evaluace

Při hodnocení preventivního programu jsou v naší škole využívány kvalitativní (např. posouzení úspěšnosti v dosažení stanovených cílů u jednotlivých programů) i kvantitativní (např. počet realizovaných akcí, počet účastníků se žáků) ukazatele.

Dalšími možnostmi měření efektivity ŠPP jsou na naší škole:

- neformální rozhovory se žáky i učiteli
- hodnotící dotazníky k jednotlivým pořádaným akcím
- sledování chování žáků ve vyučovacích hodinách i na školních výletech či akcích školy
- výtvarné práce, slohové práce, články ve školním časopise
- získávání informací od rodičů a široké veřejnosti o chování žáků mimo školu

11. Závěr

Plnění programu bude průběžně kontrolováno a vyhodnocováno. Veřejnost bude o akcích školy během roku informována na webových stránkách a ve Střelickém zpravodaji. Dále jsou akce zaznamenávány ve školním periodiku „Školní revue“.

V případě výskytu rizikového chování přímo ve škole budeme postupovat podle metodického doporučení MŠMT (č. j. 21291/2010-28).

Zpracovala: Mgr. Blanka Dalecká
ŠMP

Mgr. Helena Fialová
ředitelka školy

Ve Střelicích 2.11.2019